

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP *WEBQUEST* VÀO DẠY HỌC TIẾT ÔN TẬP VỀ VĂN BẢN THUYẾT MINH CHO HỌC SINH LỚP 8 Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ VÀ TRUNG HỌC PHỔ THÔNG NGUYỄN TẮT THÀNH - TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI

ThS. LÊ THỊ HẠNH*

Công nghệ thông tin không chỉ có chức năng cung cấp thông tin mà nó còn là công cụ hỗ trợ tích cực trong dạy và học, là phương tiện dạy học hiện đại, hữu ích và hiệu quả. Công nghệ thông tin giúp người học mở rộng vốn hiểu biết với tầm nhìn xa, trông rộng qua hệ thống Internet kết nối thông tin trong nước và thế giới. Vấn đề đặt ra là nhà trường làm thế nào để HS tích cực, chủ động, sáng tạo, có kĩ năng (KN) giải quyết những vấn đề nảy sinh trong cuộc sống.

Trước yêu cầu của thực tế dạy học ở trường THCS và sự hỗ trợ về tinh thần và vật chất của nhà trường và nhất là yêu cầu của bộ môn *Ngữ văn*, chúng tôi đã thí điểm giảng dạy bằng WebQuest với môn học này cho HS trong tiết *Ôn tập về văn bản thuyết minh* đối với HS lớp 8.

1. Ngày nay, HS tỏ ra không hứng thú với những bài tập về nhà môn *Ngữ văn* đơn thuần, đặc biệt là bài tập của phân môn *Tập làm văn*. HS làm bài tập về nhà một cách máy móc và không hiệu quả. Với mục đích tăng cường sự hứng thú đó cho HS cũng như giúp cho việc học tập qua mạng Internet hiệu quả, WebQuest đã ra đời.

WebQuest là hoạt động tổ chức dạy học theo hướng "Dạy học dựa trên nhiệm vụ/dự án", trong đó các thông tin tương tác với người học đến từ Internet. WebQuest được thể hiện dưới dạng một trang web. Có rất nhiều định nghĩa về WebQuest. Tuy nhiên, có thể hiểu WebQuest là một trang web trợ giúp học tập, trong đó các nội dung học tập được đưa ra dưới dạng câu hỏi đồng thời cung cấp nguồn tài liệu tham khảo (chủ yếu từ Internet) để người học truy cập thông tin và trả lời các câu hỏi đó. Theo nghĩa hẹp, WebQuest được hiểu như một phương pháp dạy học (*WebQuest - Method*); theo nghĩa rộng, WebQuest được hiểu như một mô hình, một quan điểm về dạy học có sử dụng mạng Internet.

Trong tiếng Anh, *Web* nghĩa là *mạng*, *Quest* nghĩa là *tìm kiếm, khám phá*. Dựa trên thuật ngữ và bản chất

của khái niệm có thể gọi WebQuest là phương pháp "*khám phá trên mạng*". WebQuest là một dạng đặc biệt của dạy học sử dụng truy cập mạng Internet. Điều đó cũng có nghĩa là WebQuest là một phương pháp dạy học trong đó người học tự lực thực hiện trong nhóm một nhiệm vụ về một chủ đề phức hợp, gắn với tình huống thực tiễn. Những thông tin cơ bản về chủ đề được truy cập từ những trang liên kết (Internet links) do GV chọn lọc từ trước. Việc học tập theo định hướng nghiên cứu và khám phá, kết quả học tập được người học trình bày và đánh giá (bằng công cụ đánh giá Rubric).

WebQuest có thể được sử dụng ở tất cả các loại hình trường học. Điều kiện cơ bản là người học phải có KN đọc cơ bản và có thể tiếp thu, xử lí thông tin dạng văn bản. Bên cạnh đó, người học cũng cần có kiến thức cơ bản trong thao tác với máy tính và Internet. WebQuest được thiết kế theo hướng giúp người học *dùng thông tin hơn là tìm kiếm thông tin*, do đó *tiết kiệm thời gian cho người học*. Hơn nữa, WebQuest phải tạo điều kiện để người học làm việc theo nhóm và thúc đẩy phát triển tư duy bậc cao của người học (phân tích, tổng hợp, đánh giá) theo phân loại Bloom. *WebQuest hiện là phương tiện hữu hiệu hỗ trợ cho phương pháp dạy học theo dự án và dạy học theo vấn đề*, bởi nó kết hợp được các yếu tố tiếp cận nhanh nhiệm vụ của dự án/vấn đề, nguồn tài liệu online, phương pháp thực hiện... để giải quyết công việc. WebQuest do GV tạo ra không chỉ có mục đích định hướng cho người học mà nó là kết quả của một quá trình tìm kiếm thông tin, đánh giá được độ tin cậy của thông tin cùng với khả năng và phương pháp sư phạm của người GV tạo nên một cấu trúc bài học rõ ràng, nội dung phù hợp giúp người học chiếm lĩnh được tri thức một cách dễ dàng nhất. WebQuest có thể sử dụng cho mọi môn học. Ngoài ra, WebQuest rất thích hợp cho việc dạy liên môn.

* Trường THCS và THPT Nguyễn Tất Thành - ĐHSPT Hà Nội

THÀNH PHẦN WEBQUEST	MÔ TẢ NỘI DUNG
Giới thiệu (<i>Introduction</i>)	Giới thiệu cho HS về bài học, chủ đề, nhiệm vụ.
Nhiệm vụ (<i>Task</i>)	Phân công rõ nhiệm vụ thực hiện, thời gian yêu cầu, phân chia tổ, nhóm, tiêu chí đánh giá...
Thực hiện (<i>Process</i>)	Hướng dẫn cách thức để đạt được mục tiêu.
Tài nguyên (<i>Resources</i>)	Chỉ dẫn các nguồn tài liệu tham khảo chính, có giá trị trên Internet để HS vào tham khảo nhanh. Có thể cung cấp thêm tên các tài liệu tham khảo trên giấy hiện có hoặc trong thư viện.
Đánh giá (<i>Evaluation</i>)	Lập và công bố chỉ tiêu đánh giá theo các tiêu chí: Hình thức, nội dung, tính chính xác, hoạt động nhóm...
Kết luận (<i>Conclusion</i>)	Có thể có hoặc không có kết luận, điều này tùy thuộc vào từng dự án đặt ra.

WebQuest có cấu trúc gồm 6 thành phần:

Có thể hình dung quy trình thiết kế WebQuest như sau: - Chọn và giới thiệu chủ đề; - Tìm nguồn tài liệu học tập; - Xác định mục đích; - Xác định nhiệm vụ; - Thiết kế tiến trình thực hiện WebQuest; - Đánh giá và sửa chữa.

- Khi soạn ra một bài WebQuest cần đáp ứng các tiêu chí: - Nhiệm vụ đưa ra cho HS trong bài tập dạng WebQuest phải là các vấn đề lí thú, phức tạp, thách thức, là phiên bản thu nhỏ của các công việc mà người lớn đang thực hiện ngoài xã hội; - Để thực hiện được những yêu cầu của GV trong WebQuest, HS phải vận dụng các KN tư duy ở mức độ cao như tổng hợp, phân tích, giải quyết tình huống, sáng tạo và đưa ra quyết định chứ không chỉ đơn thuần là làm những bài tập đã có sẵn đáp án hay chỉ đọc bài rồi trả lời đúng sai; - Một WebQuest phải sử dụng được các nguồn tư liệu phong phú trên Internet. Nguồn trong một WebQuest phải dựa trên các thông tin liên quan đến nhiều lĩnh vực trong cuộc sống và được cập nhật thường xuyên; - Trong điều kiện không có Internet trong trường, GV có thể tải các trang Web này về sẵn trong máy tính, hoặc sử dụng các nguồn tư liệu khác (Word, Excel, sách, báo, tạp chí...). Điều quan trọng là các tư liệu này phải là các tư liệu "sống" chứ không chỉ là các bài giảng của GV hay những bài đã được kiểm định kĩ càng trong sách giáo khoa.

2. WebQuest - Ứng dụng cho tiết học *Ôn tập về văn bản thuyết minh*

1) Giới thiệu (*Introduction*)

Hãy tưởng tượng các bạn là một nhóm hướng dẫn

viên du lịch, các bạn đang giới thiệu cho một đoàn khách nước ngoài về vẻ đẹp của một số làng nghề truyền thống của Hà Nội.

2) *Nhiệm vụ (Task)*. Chia thành 5 nhóm, mỗi nhóm 8 HS để giới thiệu về 3 làng nghề truyền thống của Hà Nội. Nội dung thuyết minh và hình ảnh làng nghề cần trình bày ngắn gọn. Thời gian thực hiện: 2 tuần (báo cáo trình bày của mỗi nhóm được 7-10 phút).

3) *Thực hiện và tài nguyên (Process & Resources)*. Các bước thực hiện để đạt mục tiêu nhiệm vụ:

Bước 1: Đến một số làng nghề truyền thống tìm hiểu:
- Làng nghề gốm sứ Bát Tràng (xã Bát Tràng - huyện Gia Lâm - Hà Nội);
- Làng lụa Vạn Phúc (Vạn Phúc - quận Hà Đông - Hà Nội);
- Cốm làng Vòng (phường Dịch Vọng Hậu - quận Cầu Giấy - Hà Nội).

Bước 2: Dùng Internet tìm hiểu về lịch sử hình thành và phát triển,

tên làng nghề, đặc điểm của làng nghề, quy trình sản xuất các sản phẩm truyền thống của làng nghề, phương hướng bảo tồn và phát triển của làng nghề trong giai đoạn hiện nay. Thông qua một số trang Web (<http://www.langnghe.org.vn>; www.hanoi.vietnamplus.vn; www.nhungtrangvang.com.vn; www.baodulich.net.vn...) và nguồn phim ảnh (từ www.youtube.com) với các từ khóa: *làng nghề, Cốm làng Vòng, lụa Vạn Phúc, gốm Bát Tràng...*

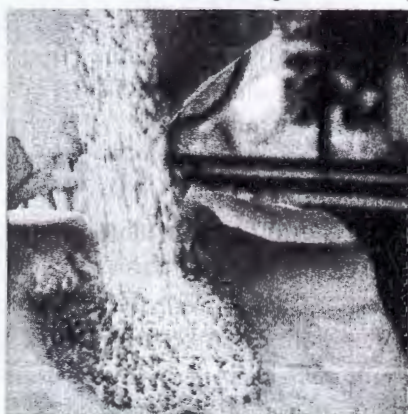
Tài liệu (GV phát cho HS): - Hà Nội phát triển làng nghề kết hợp với du lịch 2012-2015; - Trung tâm du

Lụa Vạn Phúc

Gốm Bát Tràng

Cốm làng Vòng

lịch làng nghề truyền thống Hà Nội: Nơi hội tụ tỏa sáng tinh hoa làng nghề.

4) Đánh giá (Evaluation)

Nội dung đánh giá	Điểm đánh giá tối đa	Điểm chấm	
		GV chấm	Nhóm khác chấm
Hoàn thành đúng hạn	1		
Làm việc nhóm (hỏi một người không biết trừ 01 điểm)	2		
Nội dung slide trình chiếu (theo nhiệm vụ yêu cầu)	2		
Thuyết trình trên lớp	2		
Sử dụng máy tính và Internet	1		
Nguồn tài liệu trích dẫn trong nội dung báo cáo có giá trị	2		
ĐÁNH GIÁ	10		

5) Kết luận (Conclusion) về phương pháp WebQuest và khả năng ứng dụng. Kỳ vọng HS hình thành được các KN sau: - *KN giải quyết vấn đề.* HS chủ động đi tìm hiểu để hoàn thành nhiệm vụ; - *KN tư duy bậc cao.* HS tìm hiểu đối tượng thuyết minh qua sách báo, hiểu biết của cá nhân sau đó quan sát, đối chiếu hình trên mạng và trong tài liệu, tìm hiểu tri thức thuyết minh về đối tượng; - *KN giao tiếp.* Hình thành nhờ việc chủ động đi giao tiếp gặp gỡ, tìm hiểu các địa danh qua mạng Internet, làm việc nhóm, làm việc với GV...; - *KN trình bày và thuyết trình.* Được hình thành thông qua việc báo cáo kết quả nghiên cứu, trả lời chất vấn của GV và của các HS khác, cụ thể: + Cách thức trình bày một báo cáo đẹp về hình thức và nội dung, tránh sai chính tả. Bởi vì các "hướng dẫn viên du lịch tương lai" sẽ phải báo cáo với người nghe là đoàn khách du lịch nước ngoài (GV và HS của lớp) và sau báo cáo phải để lại ấn tượng "tác phong làm việc chuyên nghiệp" đối với GV; + Làm quen với việc thuyết trình một dự án; + Học cách trả lời chất vấn khôn khéo để không gây căng thẳng trong buổi báo cáo thuyết trình; + Học cách đặt tên cho một tập tin, sử dụng một địa chỉ email chuyên nghiệp để giao tiếp công việc của nhóm; - *KN làm việc trong nhóm.* Cụ thể hình thành cách thức làm việc gồm: + Phân chia công việc thực hiện, phân công nhóm trưởng, thư kí; + Chia sẻ thông tin trong công việc; + Thảo luận để đưa ra cách thức thực hiện hiệu quả; + Chấp nhận loại bỏ ý kiến của bản thân cá nhân HS để cùng hợp tác thực hiện theo ý kiến hợp lí hơn; - *KN sử dụng CNTT.* Hình thành nhờ việc tìm kiếm dữ liệu trên Internet, lập báo cáo bằng Word hoặc PowerPoint, chỉnh sửa hình ảnh, email liên hệ công việc...

3. Qua việc tổ chức theo dõi và phân tích diễn biến, hiệu quả của tiến trình dạy và học bằng WebQuest, chúng tôi thấy rằng sử dụng WebQuest trong dạy học có nhiều ưu điểm khi khai thác thông tin trên Internet, khả năng làm việc nhóm, khả năng trình chiếu, thuyết trình... tạo nên hứng thú học tập cho HS. Thời gian HS tham gia vào tiết học tăng lên, được tiếp cận với nhiều hình ảnh, đoạn phim, rèn luyện KN khai thác thông tin trên mạng, giúp cho việc tự học của HS, đặc biệt cần thiết đối với kiểu bài văn thuyết minh và tiết ôn tập về văn bản thuyết minh... Nhờ đó, HS nhanh chóng nắm bắt được kiến thức cần thiết những kiểu bài văn thuyết minh này. Đối với GV, dạy học bằng WebQuest giúp rút ngắn thời gian lên lớp, tiết kiệm thời gian, giúp quá trình hướng dẫn HS lĩnh hội tri thức được dễ dàng hơn, dành nhiều thời gian cho hoạt động của HS, tạo điều kiện thuận lợi cho việc tổ chức các hoạt động nhận thức của HS. Như vậy, WebQuest đã phát huy được tính tích cực, tự giác trong học tập của HS tối đa hơn. □

(1) Tô Xuân Giáp. **Phương tiện dạy học.** NXB Giáo dục, H. 1998.

Tài liệu tham khảo

1. Lê A (chủ biên) - Nguyễn Quang Ninh - Bùi Minh Toán. **Phương pháp dạy học tiếng Việt.** NXB Giáo dục, H. 2009.
2. Trần Bá Hoành. **Đổi mới phương pháp dạy học, chương trình và sách giáo khoa.** NXB Đại học sư phạm, H. 2010.
3. Nguyễn Khắc Phi (tổng chủ biên). **Ngữ văn 8.** NXB Giáo dục, H. 2008.
4. Nguyễn Văn Hiền. **Các xu hướng ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy - học lí thuyết và vận dụng trong đào tạo giáo viên.** Đại học sư phạm Hà Nội.
5. Bernd Meier - Nguyễn Văn Cường. **Một số vấn đề chung về đổi mới phương pháp dạy học ở trường trung học,** H. 2011.
6. Nguyễn Lăng Bình (chủ biên) - Đỗ Hương Trà - Nguyễn Phương Hồng - Cao Thị Thặng (Dự án Việt-Bỉ). **Dạy và học tích cực,** H. 2010.

SUMMARY

Articles outlined the typical characteristics of WebQuest teaching methods. These are teaching activities based on the task of interacting with information from the internet to learners and how to apply this method in revision classes in the illustrated literature in order to promote positive self-awareness of students in literature courses at maximum.